

Neerdalend uit de wolken met LaLuz - J.F. Gerrissen

Inleiding

Deze notitie is een weerslag van twee brainstormsessies in november 2014 met Bart de Bruin, Maggie Groeizaam, Jan van der Schans, Agnes Vaillant, Elles Veldhoen en ondergetekende, onder leiding van Heili Bassa, directeur van Pluspunt. De brainstormsessies vonden plaats naar aanleiding van het LaLuz rapport "Verduurzamen is jezelf Vernieuwen".

LaLuz neemt missie, beleidsdoel en probleemstelling van Pluspunt als startpunt van hun onderzoek en advies:

Missie: deelname van senioren aan de samenleving stimuleren.

Beleidsdoel - met het oog op afnemend financieringsperspectief: meer (binnen 3 jaar 60%) van de projecten door vrijwilligers te laten uitvoeren.

Probleemstelling: Hoe bewerkstelligen we die ten doel gestelde taak- / aandachtsverschuiving, in de zin dat de vrijwilligers de Pluspunt professionals vervangen als eigenaar van projecten?

Vanaf dit startpunt loopt de LaLuz argumentatie gesmeerd en mondt uit in goed advies. Echter, de visies die opborrelden in onze twee middagsessies maken duidelijk dat we met een kleine bijstelling van Beleidsdoel en Probleemstelling niet alleen tot een sterkere organisatievorm komen, maar ook tot een 'rijkere' verbeelding van de Missie.

Herpositionering van de oudere in de maatschappij

Beleidsdoel en Probleemstelling ademen de sfeer van een terugtrekkende staf die steeds meer uitbestedt aan een groepering die we kortweg 'vrijwilligers' noemen. Die slordige paraplu-term 'vrijwilligers' veroorzaakt zelfs binnen ons selecte groepje misverstanden. Dat moet beter; straks meer daarover. Eerst de kwestie van het 'uitbesteden', al enige tijd bedrijfskundig modieus, maar (te) vaak met onverhoopt verkeerde afloop.

Uitbesteden doe je met zaken die niet tot je kernactiviteit behoren met het doel capaciteit vrij te maken om in die 'core business' meer aandacht en kwaliteit te steken.

Kernactiviteit is een soort identiteit, die tot op het hoogste (bestuurlijke) niveau geborgd en geïntensifieerd moet worden. Zwaartepunten van het LaLuz advies in de concretisering van beleid en uitvoering zijn enerzijds de projectgerichte (eigenaar) vrijwilligers en de project-overstijgend gerichte poolvrijwilligers, en anderzijds een kleine professionele kern die zich op den duur beperkt tot *empowerment* en logistieke ondersteuning van projectbeheer. Is daarmee de kernactiviteit inhoudelijk geborgd? Nee (!), want de 'targets' en competenties van de beroepsmatige kern zullen op die manier verschuiven naar de zijlijn van het eigenlijke speelveld (de missie) en in die zin zal ook de focus van het Pluspunt bestuur aangetast worden.

Bijstelling: Vervang het beeld van de terugtrekkende professionele organisatie, die het inhoudelijk werk uitbesteedt aan een groep vrijwilligers, door een toekomstvisie van een organisatie die aan omvang en kwaliteit wint door opname van talentvolle en ervaren professionals, vrijkomend uit hun eerdere werkzame verplichtingen. Pluspunt als leidend voorbeeld van de *beweging* naar herpositionering van "de oudere in de maatschappij"- de

imago-kanteling van versleten-buitenspel naar deskundig-participerend.
Mooie woorden, nu poetsen.

Typering

Om te beginnen, doen we een poging een weg te vinden in het web van misverstanden, misbruik en meningsvorming rond de term 'vrijwilliger(s)', op zoek naar een eerste grove identificatie van het Pluspuntmedewerker (PMw) type versus het Pluspuntklant (PKI) type. In onze toekomstvisie zijn de instromende professionals van het Pluspuntmedewerker type, terwijl het Pluspuntklant type in het verlengde van de Pluspuntmissie, extern opereert.

(1) Onder het kopje Maatschappelijke ontwikkelingen (bij Methode & Analyse) geeft LaLuz een mooie beschrijving van de 'comeback' van de vrijwilliger; eerst (20ste eeuw) als initiatiefnemers op welzijnsgebied en daarmee voorlopers van latere beroepsmatige instanties, die het vervolgens merendeels (en goedbetaald) overnemen, om het vandaag door intrede van de Participatiesamenleving - de terugtrekkende overheden - weer over te laten aan de dienstvaardige vrijwilliger. Herlees dit stukje eventueel om het onderliggend grove misbruik te ontdekken: vrijwilligersinitiatieven onder dankzegging overgaand in goedbetaalde professionele handen en hoofden, die dan alles uit de handen en hoofden laten vallen wanneer hun financiering afneemt. In deze notitie noemen we deze slachtoffers voortaan de M-vrijwilligers (M van misbruik, meestal ook de M van mantelzorg). Zij zijn van het Pluspuntklant type en zullen in dat kader, bijvoorbeeld, trainingen krijgen op gebieden als aanpak sociale isolatie, inzet domotica en andere mobiliteitstechnologie, e.d.

(2) Twee mooie soorten vrijwilligers zijn nooit weg geweest. De parmantige uitvinding van de Participatiesamenleving hadden ze niet nodig; ze deden het gewoon al tientallen jaren. Het zijn de S-vrijwilligers en de L-vrijwilligers, beiden van het Pluspuntmedewerker type, en naar alle waarschijnlijkheid de toekomstige kroonjuwelen van de Pluspunt organisatie.

De S is van Solidair (Samen Sterk), maar ook van Supervisie, Stabiliserend en Suppletie. Denk hierbij aan jeugdtrainers, taalcoaches, amateurscheidsrechters, buurthuis actievelingen, enz. Het scala loopt van speeltuinwacht tot 'streetcorner'-werker. En bij het laatste komt de S van Suppletie duidelijk naar voren, in de betekenis van toegevoegde (supplementaire) inkomsten naast het eigen hoofdinkomen. Jeugdtrainers en met name die streetcorner-werkers bewegen niet zelden vanuit de 'normale' vrijwilligerspositie naar een grijze zone van min of meer bezoldigde semi-professional (deed Willem van Hanegem op allerlei gebieden). Houdt de Suppletie-gedachte nog even vast.

De L is van Leidend, Loerend (op kansen), Lerende samenleving en Leep (sorry voor dit '020' jargon). Je kent ze wel, het soort - niet te stuiten - zelfopwindende mensen die, complementair aan de gemeenschap-bindende en stabiliserende activiteit van de S-vrijwilligers, de zaak opschudden, je op een nieuw pad zetten en in een deprimerende puinzooi uitdagende kansen ruiken. In onze tweede bijeenkomst hadden we het over Annet van Grunsven en haar oudere meiden en jongens die De Teijl in zelfbeheer overnamen van een kostbaar bureaucratisch waterhoofd, en over Ad Pijnenborg en de

zijn met hun Zorgcoöperatie Hoogeloon. En, wonend op Katendrecht zag ik hoe een wijkcomité met *crowdfunding* een dikke vier ton bij elkaar kreeg om hun Verhalenhuis Belvedere uit handen van sluwe projectontwikkelaars te houden. Anders, maar net zo Leidend en Leep, zijn de jonge initiatiefnemers achter de stichting TEDx die in Nederland het inspirerende TED lezingencircus binnenhaalde. (Zie bijvoorbeeld: https://www.ted.com/talks/pia_mancini_how_to_upgrade_democracy_for_the_internet_e_ra?language=nl).

De twee actie-karakteristieken van de L-vrijwilligers die we in deze notitie aanstippen zijn: zelfbeheer en crowdfunding. Houdt die twee karakteristieken even vast. In het verlengde van die twee ligt een belangrijke (sociaaleconomische) ontwikkeling: de Deeleconomie. Ook even vasthouden.

(3) De O-vrijwilligers zoeken (nieuwe) Ontplooiing, doen Omscholing, of zetten zich Onderwijzend in. Ze hebben wat van de S-vrijwilligers en ook wat van de L-vrijwilligers. Het onderscheidend kenmerk is het primaat van de zelfontplooiing, de zoektocht naar persoonlijke groei. De door Willy Hilverda ingezette 'schrijvers' en de mensen die zich inzetten in de Taalproeverij, zijn O-vrijwilligers van het Pluspuntklant type. De schrijver is een vrijwilliger die door Pluspunt in de gelegenheid gesteld wordt om zich in het schrijfwerk en de publicatie te bekwamen ('ontplooiën'). De verteller is een klant uit de doelgroep, die conform de Missie - naar verwachting - zich beter gaat 'bewegen' in haar/zijn omgeving.

Stop. Ho! Wacht even. Hier gaat ergens een licht aan.

We ruimen een al lang (denk ik) bestaande verwarring uit de weg: Pluspunt bedient niet één, maar twee doelgroepen. Naast de primaire doelgroep die aangegeven wordt in de Missie, helpt Pluspunt een vrijwilligersgroep aan objecten en platform voor persoonlijke ontplooiing, ontwikkeling of omscholing.

Onze O-vrijwilligers - niet per se senioren - zijn het eens met doel en streven van Pluspunt, daardoor extra gemotiveerd, maar leidend bij hun inzet is dat persoonlijke aspect. Pluspunt is een belangrijk instrument daarbij. Ze zijn het prototype van Pluspuntklant vrijwilligers die in los verband goede werken verrichten ten dienste van onze primaire doelgroep. Hier zie ik duidelijk uitbestedingskansen, zonder het eerder beschreven risico van verlies van identiteit in de kern van de organisatie. Onder het kopje Organisatievormen en Werkvormen gaan we verder in op functiever verschillen tussen klant-type en medewerker-type vrijwilligers.

(4) Enkele Rotterdamse wijken doen het al jaren, en nu heeft de Haagse arrogantie het begrip Tegenprestatie uitgevonden en daar zelfs met on-Haagse spoed en efficiëntie een wet van gemaakt. De Participatiemaatschappij heeft de T-vrijwilliger gebaard. Een verdacht soepele bevalling. De Tegenprestatie - iets terugdoen voor je uitkering - is per 1 januari 2015 bij wet geregeld.

In het krantje Dichtbij van 24 december 2014, bespreekt wethouder Struijvenberg twee groepen van bijstandsgerechtigden. De groep die relatief snel aan het werk kan, volgt een re-integratietraject. Van de andere groep die niet snel werk vindt, wordt een tegenprestatie gevraagd, met de onuitgesproken verwachting dat zich dan betere kansen voordoen op de arbeidsmarkt. Je mag drie keer raden in welke groep de 55-plussers zitten. Juist, ja, Pluspunt heet de T-vrijwilligers van harte welkom, ook eventuele 55-minners.

De gemeente zet betaalde deskundigen in voor de begeleiding van de mensen in de Tegenprestatie; er wordt gesproken over Activeringsconsulenten, Gebiedsnetwerkers, e.d. Een mooie infrastructuur waar Pluspunt naadloos op kan aansluiten en meeliften, in de zin van samenwerking op het gebied van deskundige begeleiding én het mee-eten uit de geldpotten die de gemeente blijkbaar beschikbaar stelt. Houdt dit 'meeliften' even vast.

(5) Deze opsomming en karakterisering van soorten behoeft aanvulling en verdieping. Voor nu sluit ik kortweg af met de vermelding van de Goede-Doelen vrijwilliger, de Religieus-gedreven vrijwilliger en de Politiek-gedreven vrijwilliger. Bij de laatste kan je bij de P ook denken aan Polemie, Protest en Publiekrechtelijk (in het kader van belangenbehartiging). Er zijn situaties denkbaar waarin ze als Pluspuntklant type optreden en daarin begeleid of geschoold worden voor hun interacties met onze primaire doelgroep.

Om de L-soort (zoals Annet en Ad) aan boord te krijgen, moet de koers om en een stuk ballast overboord. In minder gechargeerde vorm geldt dat ook voor de S-soort. Het woord 'vrijwilliger' zit in de weg. In allerlei context / belangen / doelen te pas en te onpas gebruikt. Als duiding van niet-bedrijfsmatig ingezette, niet-ingeschaalde, niet-georganiseerde en hiërarchie-externe, riekt het in een tijdsgewricht van carrière-obsessie en excellent-nominaties naar denigrerende diskwalificatie.

Kijk, vanuit dit vervormd perspectief, naar ons eigen LaLuz rapport. Er zijn mensen die, gezien de pertinente scheiding van Pluspunt professionals versus al dan niet gecontracteerde vrijwilligers, zullen afhaken domweg door de sfeer van diskwalificatie van de ene ten opzichte van de andere klasse. Die ballast moet tot op de laatste kruimel van boord.

Het tegengaan van diskwalificatie speelt ook bij het verleggen van de Pluspunt koers. Anders dan in een verleden van traditioneel maatschappelijke zorg voor versleten ouderen, later sociaal-nivellerend gefaciliteerd door krachtig staatsmanschap (Drees), zien we nu verre van versleten ouderen worstelen met zelfbeeld en eigenwaarde tegen de stroom van een maatschappelijke trend, gezet door jubelende toppers die middelmaat en kansarmen ver achter zich laten. De huidige Pluspunt koers richt zich op het faciliteren en stimuleren van maatschappelijke aandacht, en dat blijkt alleszins terecht, gezien het politiek marktgedreutel en zorgfalen, maar er is weinig aandacht voor de 'groei' van de oudere. En meer nog dan aan de menselijke groei, moeten we aandacht besteden aan de toenemende maatschappelijke kracht van de ouderen. Het is politiek sexy om Vergrijzing af te doen als het spreekwoordelijk halflege glas. De niet te stuiten Vergrijzing gaan we bij Pluspunt vieren als ons gestaag vollopend vat schuimend levenselixier.

Organisatie en werkvormen

De (nieuwe) Pluspunt identiteit wordt opgespannen door een verzameling Speerpunten. Identiteit is een positie binnen een veranderlijk en competitief maatschappelijk veld; om relevant en adequaat te blijven acteren, moet intelligent bewogen en geknokt worden. LaLuz slaat de spijker op de kop met "Verduurzamen is Jezelf Vernieuwen". In samenspraak met de op te richten Raad van Advies (zie hieronder) is dit de verantwoordelijkheid van de Directie.

De verzameling speerpunten zal regelmatig aangepast worden. Voor de komende 3 a 4 jaren, met het oog op de gewenste koerswijziging, denk ik grofweg aan:

- onderwijs en ontplooiing
- maatschappelijk draagvlak (voor "herpositionering oudere")
- politieke draagvlak (voor "herpositionering oudere")
- kansen Deeleconomie
- zelfbeheer en crowdfunding
- herziening ('total remake') pensioenstelsel

Onderwijs en Ontplooiing

De 'herpositionering van de oudere', zoals wij die voorstaan, is een vernieuwende beweging die niet bij voorbaat en zeker niet voetstoots in alle sectoren en lagen van de samenleving geslikt (geaccepteerd) zal worden. Ik stel een innovatietraject voor, in eerste aanleg gericht op *early adopters* in de Onderwijssector. Waarom juist daar?

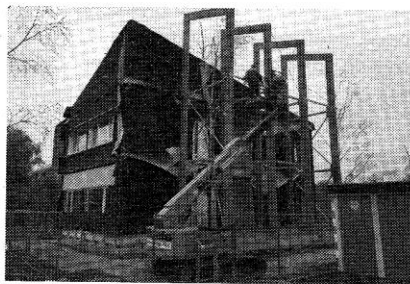
Mijn motivering:

- 1 - in andere sectoren lopen we aan tegen de mythe van (bij)werkende ouderen die doorstroming of werkgelegenheid voor jongeren stagneren (= belangrijke issue onder hiernavolgende speerpunt);
- 2 - als het lukt, winnen we een hele generatie voor onze zaak;
- 3 - in zekere zin een gespreid bedje voor de senior als 'poortwachter' van de sociaal-culturele continuïteit (die we later kunnen uitbouwen naar technologisch-historische 'validiteit' richting bedrijfsleven);
- 4 - ook een gespreid bedje voor de senior-docent in het algemeen, vanwege het oplopende tekort aan leerkrachten.

Belangrijk element in onze aanpak is de Mentorij / Mentorie / Mentorium (fantasiename i.p.v. de op allerlei manieren belaste Academie-benaming) die naast scholing en coaching in de primaire doelgroep en training van klant-type vrijwilligers, ook detacheringen, seminars en bedrijfstrainingen verzorgt. En waarom zou de Mentorij - na bewezen geschiktheid - niet structureel samen kunnen gaan met de Heijplaat-campus, een ROC, een Theateropleiding of een HBO?

Ervaring en vakkennis plus een toegevoegde onderwijsaantekening blijkt het beter te doen voor een MBO of HBO klas dan een onderwijskundig geschoolde theoreticus.

756 Hout & Bouw Personeel



**Mediawerf (ROC Zadkine & Albeda College) en
MASKERADE Prototype zoeken**

gepensioneerde bouwmeesters

om leerlingen op de bouwplaats bij de afbouw van een
duurzaam **DEMO project in Concept House Village**
te begeleiden.

Locatie: Heijplaat Rotterdam.

Looptijd: januari - mei 2015. Interesse: 06-20403498.

Maatschappelijk draagvlak

Om te beginnen moeten we in gevecht met het negatieve beeld dat bewust of onbewust leeft bij mensen (ook bij vele ouderen), vaak opgehangen aan ziekelijke mythes, zoals:

- de ouderen 'leveren' niet meer; kosten alleen maar geld;
- (bij)werkende oudere ontnemt werkgelegenheid aan jongeren; doet de doorstroming stagneren;
- de ouderen zijn niet meer van deze tijd; hebben daardoor de aansluiting verloren met ontwikkelingen die belangrijk zijn voor de jongeren.

Tegen een slecht maatschappelijk imago valt niet te redeneren; er zit vaak veel emotie op of aan, en is belast met een jarenlang ingesleten vooroordeel. Het dient langzaam te slijten en geleidelijk bijgesteld te worden. In marketing termen is er intensieve 'exposure' van de werkelijke waarde van het product of aanbod ('offer') nodig. Cosmetics bedrijven stoppen veel geld in reclame, glossy presentaties en brochures.

In onze twee sessies is gesproken over het slaan van bruggen tussen jong en oud, met als een van de lichtende voorbeelden het gastheerschap en de catering van Resto Van Harte. Een andere vorm van bruggen slaan kan gevonden worden in een samenwerking met de gemeentelijke Tegenprestatie instanties, bijvoorbeeld door adoptie van T-vrijwilligers binnen de Pluspunt activiteiten. Dit 'meeliften' op een infrastructuur van geïnstitutionaliseerd vrijwilligerswerk brengt ons bovendien in contact met de daaraan gerelateerde fondsen.

Met het uitdragen / extern-communiceren van ons aanbod op deze gebieden en het daadwerkelijk opstarten en besturen van de nodige activiteiten bevorderen we een brede acceptatie van de nieuwe maatschappelijke rol van ouderen.

Politiek draagvlak

Er is een OuderenPARTij (OPA). Doet die het goed? Foute vraag! Het is gewoon niet goed dát er een Ouderenpartij is. Als de Partij voor de Dieren een one-issue partij is, dan zou je de Ouderenpartij een no-issue partij moeten noemen. Wat bedoelen we eigenlijk met 'ouderen'?

Uit onderzoek blijkt dat welgestelden langer leven dan minderbedeelden, en dat daarbij de beter opgeleiden een paar jaren extra scoren. Succesvolle criminelen leven langer dan vaak betrapte prutsers. En onder de echt zeer ouden winnen de vrouwen het van de mannen. Op den duur behartigt zo'n Ouderenpartij een groepering waarin hoogopgeleide, succesvol criminele vrouwen oververtegenwoordigd zijn. Moet je niet willen.

Variatie in leeftijd is het fundament van een dynamische (zichzelf heruitvindende, soms zelfcorrigerende) samenleving. Een cyclus begint met kinderen die geboren worden en dan een tijd beschermd en geholpen om dan alle fasen te doorlopen vanaf verse onervaren deelnemer in productie of dienst tevens verwekker en beschermer van nieuwe kinderen, via ervaren productieve of dienstverlenende deskundige en maatschappelijke normstellende, tot xxx (?).

De gemiddelde levensverwachting was in het midden van de 19de eeuw dusdanig dat die laatste (xxx) fase niet serieus benoemd, noch besproken werd. En aangezien we politiek bestuurd worden middels een (parlementair) systeem dat qua concept, invulling en instrumentatie uit die tijd stamt, gaat Jan en Alleman nu naar eigen goeddunken aan de haal met het onbenoemde deel van de cyclus. De cyclisch zichzelf heruitvindende samenleving loopt inmiddels ver vooruit op de sinds begin 20ste eeuw stagnerende

bestuursvorm.

Bovenaan onze doe-lijst staan twee dingen:

1 - de term 'ouderen' als misleidende aanduiding van een aparte sekte (of diersoort) moet uit het Grote-woorden boek en rigoureuus vervangen worden door terminologie die duidelijk maakt dat het gaat om een onmisbare en onvermijdelijke fase in de maatschappelijke levenscyclus.

2 - in plaats van de tragisch monomane belangenbehartiging waar zoiets als een Ouderenpartij haar tijd mee verknoeit, moeten wij (Pluspunt) in veel groter verband samenspannen of opgaan in een politiek streven om het landelijk bestuur beter af te stemmen op de dynamiek van de samenleving.

Een voorbeeld van achterstallig politiek onderhoud is het fiscaal gedoe rond vergoedingen bij vrijwilligerswerk. Terwijl het participatie-evangelie luid van de torens geschreeuwd wordt, blijft het verbazend ingewikkeld om goede werken te verrichten zonder daar zelf op toe te leggen. In de bijlage een kopie van het artikel "Vrijwilligerswerk, Stank voor dank?" uit de rubriek Geld & Recht van de Consumentengids, januari 2015. Alles boven de 150 euro per maand of 1500 per jaar wordt fiscaal genadeloos afgestraft. Een glijdende schaal of een soepel overgangsgebied van puur liefdewerk naar loondienst zou daadwerkelijke participatie stimuleren. In Spanje wordt gewerkt aan wetgeving die 50 % van het pensioen, onder bepaalde voorwaarden en tot een maximum van 25 000 per jaar, aftrekbaar maakt bij de belastingaangifte, wanneer je als gepensioneerde betaalde arbeid verricht. Het dagblad El Pais meldde in november 2014 dat verschillende multinationale bedrijven in hun Spaanse vestigingen eerder gepensioneerde medewerkers weer terug halen in een arbeidsverband.

Kansen Deeleeconomie

Deeleeconomie is een (in modieus jargon:) verdienmodel van particulier naar particulier, liefst zonder tussenkomst van overheden of andere bureaucratische lichamen (banken, verzekeraars, e.d.). De aansprekende voorbeelden zijn PayPal, Airbnb, eBay, Marktplaats.nl, enz. Minder bekend is het gebruik van het YouTube platform, waar creatieve geesten een 'kanaal' openen met 'content' (film of ander beeld, dan wel geluid), dat 'viral' gaat (= veel bekeken / aangeklikt). YouTube houdt keurig bij hoeveel malen het 'kanaal' bekeken is, en maakt een daarmee evenredig bedrag over naar de artiest. We hoeven niet te concurreren met de slimme jongens en meisjes die met een succesvol platform het grote geld verdienen. De Deeleeconomie biedt ons kansen op kostendekkende activiteiten in de sfeer van levering en afname van diensten binnen onze primaire doelgroep, of mooier, de levering van diensten vanuit onze doelgroep naar andere sectoren. Een vorm van werkgelegenheid en professionele ontplooiing zonder bemoeienis van een werkgever of overheid, en zonder de ballast van een bedrijfsorganisatie. Voorbeeld, ter inspiratie: een Skype voorleesdienst.

Toevoeging april 2015: De beschrijving van dit speerpunt behoeft enige nuancering. We zien mooie, goed functionerende, particulier-naar-particulier vormen van diensten en voorzieningen op menselijke / ambachtelijke schaal, maar enkele wereldwijde graaiers misbruiken het aantrekkelijke samen-delen principe. Henk W. Volberda, hoogleraar strategisch management & ondernemingsbeleid, onder het kopje (NRC, 21 april) *Ouderwets delen is veel beter dan keiharde onlineplatforms:* "... Airbnb ontwricht de

hotelmarkt, Uber de taximarkt en Peerby de doe-het-zelfmarkt. Vaak is de rechts- en inkomenspositie van de aanbieders op deze onlineplatforms abominabel; fulltime 'UberPop'-chauffeurs en 'Handy'-schoonmakers komen in de VS nauwelijks boven het bestaansminimum.....".

Zelfbeheer en crowdfunding

In de hogere politiek (o.a. minister Blok) onderzoekt men mogelijk bijgestelde (huur)wetgeving op de manier van het Britse '*Right to manage*' = Recht op zelfbeheer. Dit recht houdt in dat als bij stemming blijkt dat minstens zestig procent van de huurders in een complex het beheer in eigen hand wil nemen, de verhuurder moet meewerken aan een door de bewoners te maken business plan. Huurders hebben vanwege dit *Right to manage* ook het recht op financiering om een goed business plan te maken en scholing te volgen. Als de meerderheid van de bewoners instemt met het plan, wordt het beheer van de woningen aan hen overgedragen. Jaarlijks wordt gecontroleerd of het zelfbeheer naar tevredenheid functioneert.

Door de kleinschaligheid en de betrokkenheid van bewoners in zelfbeheercomplexen zijn bewonersbeheerders beter in staat om in te spelen op specifieke omstandigheden en sociale problemen. In zo'n 'beheercoöperatie' zijn bewoners immers directer betrokken bij beslissingen over hun woonomgeving en is het onderling contact groter dan bij een grote woningcorporatie.

Het wooncomplex De Teijl is een Nederlandse variant van dit zelfbeheer door huurders. De huurprijs van een gemiddelde woning, die onder een Wooncorporatie rond de 500 euro zou liggen, doet daar nu 185 euro.

Vormen van zelfbeheer zijn denkbaar op gebieden als Zorg (denk aan de besproken Zorgcoöperatie Hoogeloon), Mobiliteit (complementair aan OV), Voeding (bijvoorbeeld, in het verlengde van Eetbaar Rotterdam), e.d.

In vele gevallen is Zelfbeheer nauw verbonden aan Crowdfunding.

Volgens de Autoriteit Financiële Markten (AFM) is Crowdfunding nog een kleine markt, maar sterk in ontwikkeling. Dit jaar zijn er negentien nieuwe crowdfundingplatforms geregistreerd in Nederland, die projecten willen financieren met bijdragen van particulieren. Crowdfunding is voor iedereen. Of je nu zelf een goed idee hebt waar je geld voor op wilt halen, of wilt investeren in een idee dat jou aanstaat. Investeren kan grofweg op drie manieren, elk met een beleggingsprofiel: ROI (= return on investment), Doneren en Sponseren. Voor het Verhalenhuis Belvédère (Katendrecht) werd in korte tijd door middel van uitgegeven obligaties (2500 euro per stuk) een totaal van ruim 4 ton opgehaald. Google, ter inspiratie, op:

1%Club (Nederlands, groene / maatschappelijke projecten)

CrowdAboutNow (Nederlands, producten en diensten algemeen)

Wij zijn Sport (Nederlands, sport)

Geldvoorelkaar.nl (Nederlands, investeren, beleggen en lenen)

Oneplanetcrowd (Europees, groene / maatschappelijke projecten)

Sellaband (wereldwijd, muziek)

Kickstarter (wereldwijd, creatieve projecten)

Pluspunt zal in het kader van dit Speerpunt een plek moeten vinden in zulke netwerken om de ontwikkeling en het beheer van activiteiten in de andere Speerpunten te faciliteren bij fondsverwerving en/of contracteren van financierders.

Herziening ("total remake") pensioenstelsel

Voor mijn werk in Bolivia (1991 - 1996) reisde ik vaak vanuit de standplaats in het subtropische Cochabamba naar het tropische oostelijk deel. Ooit kwam ik daar een stel 'surveyors' tegen die voor het ABP (ambtenaren pensioenfondsen) in Zuid-Amerika op zoek waren naar 'investment-prospects', in de trant van bosgebieden die naar verwachting goed zouden renderen. De uitgebreide percelen die zij voorspoedig - in naam van de holding - aankochten, heb ik kort daarna bezocht met een bevriende bosbouwkundige, en die begreep er niets van. Arme, sterk geërodeerde grond vol puinhout en taai struikgewas. De 'surveyors' hadden inmiddels hun commissie binnen en waren net zo onverantwoord in de slag met andere grote pensioenfondsen en verzekeraars. ABP kan mijn pensioen al jaren niet indexeren en dreigt zelfs te korten. Ook mijn Philips pensioen kwakkelt al jaren, dankzij de grote Bouwfraude en vreemde pensioenfondsen-interventies vanuit het bedrijf. Zonder overdrijven kan ik stellen dat ik sinds 2006 (mijn 65ste) ruim 30 % koopkracht ben kwijtgeraakt. Mijn twee Woekerpolissen completeren het drama. Dit soort verhalen is eerder regel dan uitzondering; alle gepensioneerden bij dit soort fondsen en verzekeraars zijn verliezers.

En vandaag verzekert men ons dat door strengere wetgeving en toegenomen (kostbaar) ambtelijk toezicht zulke oplichterij geen kans krijgt, maar, tja, nu wil de rente al een tijd niet meewerken.

Wat is er aan de hand? Zijn dit natuurrampen die een op zich perfect systeem te grazen nemen? Nee!, hartgrondig nee! Het is een behoorlijk rot systeem dat op rollator-snelheid het internet probeert bij te houden. Door razendsnelle interacties tussen beurscomputer-systemen en andere 'flash-trading' komen en gaan de financiële zeepbellen in millisecondes voorbij. Dat verstoorde de feitelijke beleggingsperspectieven al vóór de financiële crisis. Met ketchup van de inmiddels beruchte complexe financiële 'producten' werd alles een tijd op smaak gehouden tot de frieten op waren. Ketchup mag niet meer en zonder frieten komt de rente niet terug. Hoe moeten we verder met een op langetermijn-rente gebaseerd pensioenstelsel, als de rente wegblijft?

Het korte antwoord is: "weg met die oude rommel, niet meer over pensioen praten, en anders denken over inkomen en vermogen". Het lange antwoord gaan we uitwerken onder de paraplu van dit belangrijke Speerpunt.

Toevoeging april 2015: We kunnen melden dat veel van de verwachte tegenwind is weggevallen nu gewichtige instanties en politici in (maatschappelijk) debat gaan over het huidige stelsel. Een nationaal basisinkomen is mogelijk een eerste aandachtsgebied binnen dit speerpunt.

Al met al een boel werk waar we een boel mensen voor nodig hebben. In de voorgestelde organisatievorm is de vast benoemde kern eigenaar van de Speerpunten: de vaste Pluspuntmedewerkers richten zich op de ontwikkeling en beheer van Speerpunten (= borging en 'extensivering' van kernactiviteit en identiteit). Rond de vaste kern zit een flex-schil met flex-gecontracteerden van het Pluspuntmedewerker type (!! bedenk een goede benaming, aub!!.. Mentoren?), die zich richten op de ontwikkeling en beheer, inclusief de fondsverwerving, van de nodige werkvormen binnen een Speerpunt. Daarbij is (financiële) suppletie geen overbodige luxe.